

Gabija Serapinienė
 Vilniaus universitetas, Lietuva

ISPANŲ KALBOS LEKSINIŲ ANALITINIŲ KONSTRUKCIJŲ VARTOJIMAS EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO GENERALINIO ADVOKATO IŠVADOSE

Anotacija. Per pastaruosius dešimtmečius tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų vis daugiau dėmesio skiriama kalbos fraziškumo tyrimams. Vyrauja nuomonė, kad kalbėjimo ir vertimo proceso metu pasirenkami ne pavieniai žodžiai, o stabilieji žodžių junginiai, todėl jų tyrimai tampa vis aktualesni. Fraziškumo principą kalboje puikiai atspindi leksinės analitinės konstrukcijos kaip vienos iš kolokacijos rūšių, todėl šiame straipsnyje aprašomas būtent šių konstrukcijų vartojimas analitinėje ispanų kalboje. Straipsnyje teoriškai aptariamos leksinės analitinės konstrukcijos, jų atpažinimas naudojant kompiuterinę programinę įrangą *Sketch Engine* ir ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimas reprezentatyvios apimties tekstyne, sudarytame iš EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų originalių tekstų ispanų kalba. Ištyrus analizuojamo teksto ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimą, gautas didelis kiekis objektyvių ispanų kalbos konstrukcijų vartojimo duomenų, kurie atskleidė tiriamojo žanro administracinei ispanų kalbai būdingas leksines analitines konstrukcijas ir jų vartojimo dėsningumus. Nustatyta, kad gramatinę šių analitinių konstrukcijų reikšmę dažniausiai perteikia šie pagalbiniai veiksmožodžiai: *tener, poner, dar, tomar* ir *hacer*. Junginiuose su daiktavardžiais jie žymi konstrukcijos gramatinės nuosakos, laiko, asmens ir skaičiaus reikšmes. Dažnas leksinių analitinių konstrukcijų pasikartojimas tekstyne rodo standartizuotą ispanų administracinės kalbos leksiką. Apskritai didelis leksinių analitinių konstrukcijų kiekis tiriamajame tekstyne atskleidžia šių konstrukcijų svarbą analitinėje ispanų kalboje, ypač administracinės teisės kalbos Generalinio advokato išvadosė.

Pagrindinės sąvokos: leksinės analitinės konstrukcijos; tekstynas; ispanų kalba; „Sketch Engine“.

Įvadas

Per pastaruosius dešimtmečius lingvistikos tyrimuose vis labiau linkstama analizuoti kalbos fraziškumą, rodantį, kad kalbėjimo, rašymo ir vertimo procesų metu vartojami ne pavieniai žodžiai, o jų junginiai (Volungevičienė, 2018). Fraziškumo principo taikymo aktualumas verčia atsigręžti į daugiau ar mažiau sustabarėjusius žodžių junginius, kurių ypač gausu analitinėse kalbose, pavyzdžiui, ispanų kalboje. Leksinės analitinės konstrukcijos, kaip vienos iš kolokacijos rūšių, puikiai atspindi fraziškumo

principą, todėl šiame straipsnyje aprašomas šių konstrukcijų vartojimas analitinės ispanų kalbos vienoje iš stilistinių atmainų – administracinės kalbos tekstuose. Šios konstrukcijos yra aprašomo tyrimo objektas.

Straipsnyje siekiama išnagrinėti ispanų administracinės teisės kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo stilistinius ir žanrinius ypatumus. Tikslui įgyvendinti keliami šie uždaviniai: 1) aptarti leksinių analitinių konstrukcijų sampratą mokslo darbuose, 2) sudaryti tiriamąjį tekstyną iš EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų ispanų kalba, 3) ištirti ispanų kalbos leksines analitines konstrukcijas bei jų stilistinio ir žanrinio vartojimo ypatumus. Tyrimui atlikti taikyti tekstynų lingvistikos, kiekybinės ir aprašomosios analizės metodai. Taikant tekstynų lingvistikos metodus parengtas tyrimui atlikti reikalingas tekstynas, sudarytas iš EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų, kurių originali versija yra ispanų kalba. Empirinėje straipsnio dalyje kiekybiniu metodu analizuotas ir nustatytas leksinių analitinių konstrukcijų dažnis tiriamajame tekстыne. Gauti leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo duomenys aptarti taikant aprašomosios lingvistinės analizės metodą.

Nagrinėjant analitinėms kalboms būdingas leksines analitines konstrukcijas pastebėta, kad jas yra tyrinėjęs ne vienas Lietuvos ir kitų šalių lingvistas ir vertimo tyrėjas: lingvistai Igoris Mel'čukas (1990, 1998); Margarita Alonso Ramos (2004); Skaistė Volungevičienė (2013), kuri analizavo kiek platesnę grupę – vokiečių kalbos verbonominalines konstrukcijas ir jų vertimą į lietuvių kalbą; Aurelija Leonavičienė, tyrusi meninių ir dalykinių tekstų prancūzų kalbos leksines analitines konstrukcijas ir jų vertimą į lietuvių kalbą (2009, 2010; Leonavičienė, Liepuoniūtė, 2013); Paulina Ulozienė (2020), aprašiusi italų meninių tekstų tas pačias konstrukcijas; Ulozienė kartu su Leonavičiene (2020), lyginusios dviejų romanų kalbų – italų ir prancūzų – meninių tekstų leksinių analitinių konstrukcijų vartojimą ir vertimo tendencijas. Minėtinas ir Jolantos Kovalevskaitės, Erikos Rimkutės, Lauros Vilkaitės-Lozdienės mokslo straipsnis (2020), kuriame autorės nagrinėja leksinių analitinių konstrukcijų nustatymą tekstynų lingvistikos metodais ir jų klasifikavimą anglų–lietuvių kalbų tekstynuose. Kaip matyti, pastaraisiais metais anglų, prancūzų, italų ir lietuvių kalbas tyrinėjantys lingvistai vis

dažniau domisi stabiliųjų junginių rūšimi – leksinėmis analitinėmis konstrukcijomis, tačiau šių konstrukcijų tyrimų ispanų kalboje stinga. Todėl šiame straipsnyje aprašytas lingvistikos ir vertimo srities požiūriu naujas ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų tyrimas gali prisidėti prie romanų kalbų analitinių konstrukcijų analizės ir atskleisti naudingos informacijos apie ispanų administracinės kalbos vieną stabiliųjų žodžių junginių grupių.

Leksinės analitinės konstrukcijos kitų stabiliųjų žodžių junginių kontekste

Prieš pradėdant analizuoti tiriamojo teksto leksinių analitinių konstrukcijų vartojimą, svarbu aptarti, kas yra leksinė analitinė konstrukcija ir koks jos santykis su įvairiais žodžių junginiais. Pasak Rūtos Marcinkevičienės (2010), žodžių junginiai pirmiausia skirstomi į laisvuosius ir stabiluosius, tarp jų tarpinę padėtį užima kolokacijos. Jei lygintume kolokacijas su laisvaisiais žodžių junginiais, matytume, kad laisvuosius junginius sudarančios dalys gali sudaryti prasmingą junginį, bet nėra viena su kita susijusios nei leksiškai, nei semantiškai, tačiau stabilūs junginiai, dažniausiai sudaryti iš dviejų žodžių, kalboje yra įprasti ir turi stabilų semantinį ryšį. „Stabilieji junginiai egzistuoja kalboje kaip vienas vienetas ir yra atkuriami iš atminties. Stabiliųjų kalbos junginių spektras labai platus ir siekia nuo tiesiog įprastų, dažnai kartu vartojamų, bet reikšmės požiūriu skaidrių žodžių kombinacijų, dar vadinamų kolokacijomis, iki idiomų – stabilios formos ir perkeltinės reikšmės frazių“ (Plaušinaitytė ir Volungevičienė, 2016, p. 4). Gilinantis į kolokacijos terminą, būtų galima pacituoti Marcinkevičienės (2010) žodžius, kad nuo „garsiojo J. Firtho posakio „you can know the word by the company it keeps“ („pasakyk, su kuo esi vartojamas, žodi, ir aš pasakysiu, kas tu“) atsiradimo ir pirmąkart jo pavartoto kolokacijos termino, kolokacijos sąvoka niekada nebuvo griežtai apibrėžta“ (p. 88). Svarbiausiu jos požymiu lingvistai laikė įprastą žodžių vartojimą drauge. Minėta autorė teigia, kad „vakarietiškoji kolokacijos samprata apima didesnę ir įvairesnę žodžių junginių būrį: konkrečius ir abstrakčius, tiesioginių ir perkeltinių reikšmių, savarankiškus ir tarnybinius žodžius, – jei tik jie tenkina vieną sąlygą – yra nuolat vartojami drauge“ (2010, p. 87). Panašios nuomonės laikosi ir tekstynų lingvistas Rudy Loockas (2016),

teigiantis, kad kolokacijas galima nusakyti itin plačiai, bet galima pateikti ir siauresnį jų apibrėžimą ir akcentuoti pačią svarbiausią šių junginių ypatybę – juos sudarančių leksinių dėmenų dažną polinkį eiti kartu (p. 116).

Jei svarbiausias kolokacijų požymis yra leksemų vartojimas drauge, kyla klausimas, kuo jos skiriasi nuo idiomos, kognityvinės metaforos ar frazės? Lyginant kolokaciją ir idiomą, galima prisiminti „Frazeologijos žodyne“ (2001) esantį frazeologizmo arba idiomos apibrėžimą, kurį nusako trys svarbiausi bruožai: žodžių junginio pastovumas, reikšmės vientisumas ir vaizdingumas (Ermanytė et al.). Kolokacijai taip pat būdingas žodžių junginio pastovumas ir dažnas dėmenų ėjimas drauge, bet kiekvienas jos dėmuo yra išsaugojęs savo reikšmę, semantinį savarankiškumą, ir pati kolokacija dažniausiai nėra vaizdinga. Pasak Marcinkevičienės (2010), „vartodamas kolokacijas, žmogus dar turi tam tikrą galimybę rinktis, keisti žodžių junginio struktūrą, vartodamas idiomos – jau ne“ (p. 79). Kolokacija gali būti įvairiai modifikuojama, keičiama jos narių tvarka, įterpiami kiti žodžiai ir panašiai. O idiomos, kaip rašo Plaušinaitytė ir Volungevičienė (2016), turi nekintamą formą, kurią galima modifikuoti gramatiškai, bet leksinės modifikacijos galimybės yra labai siauros (p. 5). Lyginant kolokacijų ir idiomų skirtumus, pravartu pridurti, kad tarpinę padėtį tarp jų užima metaforinės kolokacijos, kuriose vienas iš narių „vartojamas perkeltine reikšme (*užkietėjęs senbernis*)“, tačiau griežtų ribų tarp šių žodžių junginių ir kolokacijų nustatyti neįmanoma (Volungevičienė, 2008, p. 290–297). Žinoma, kolokaciją derėtų skirti nuo kognityvinės metaforos. „Kognityvinė metafora siejasi su kolokacija, nes pastaroji yra ne kas kita kaip tik konkreti kalbinė pirmosios raiška“ (Marcinkevičienė, 2010, p. 95). Kaip matome, kolokacijos turi nemažai panašumų su įvairiais stabiliais junginiais, ir tai lemia kolokacijų apibrėžimo sudėtingumą.

Kolokacijoms priklauso nevienodo stabilumo junginiai. Jos skirstomos į dvinaires ir trinares. Šį skirstymą, kaip teigia Volungevičienė (2013), lemia tai, kaip suvokiame frazeologizmus. Jeigu juos suvokiame plačiąja prasme, tarp jų patenka ir kolokacijos, todėl tokia klasifikacija būtų vadinama dvinare. Tačiau jeigu kolokacijas suvokiame kaip tam tikrą atskirą kategoriją tarp laisvųjų žodžių junginių ir frazeologizmų, laikomės trinario klasifikacijos modelio (p. 26). Lingvistės Volungevičienė ir Marcinkevičienė savo darbuose vadovaujasi būtent šiuo – trinariu klasifikacijų skirstymu.

Kaip buvo minėta, pirmą kartą terminą „kolokacija“, apibrėžiantį nusistovėjusius leksinių vienetų derinius, 1957 m. pavartojo britų lingvistas Johnas Rupertas Firthas. „Jo pateiktas kolokacijos terminas ir samprata padėjo pamatus anglų leksinės sintagmatikos mokyklai. Skiriamasis šios mokyklos bruožas – bandymas atskirti leksiką, t. y. žodžių vartojimo ypatumus, nuo gramatikos ir semantikos“ (Marcinkevičienė, 2010, p. 74). Žinoma, nuo Firtho tyrimų iki šių dienų praėjo daug laiko, todėl keitėsi kolokacijos apibrėžties aiškinimas atsižvelgiant į skirtingas teorines prieigas. Kaip teigia Mihajlovskaja (2017), šiuo metu labiau akcentuojami du požiūriai į kolokacijas – kontekstinis, arba statistinis, ir leksikografinis, arba semantinis. Kontekstiniu požiūriu, kuris remiasi Firthu ir statistikos duomenimis, kolokacija laikomi du žodžiai, kurie tekste yra arti vienas kito ir dažnai vartojami kartu. Semantinio požiūrio šalininkai, Mihajlovskos manymu, pabrėžia leksinės semantikos aspektą. Jų nuomone, kolokacija yra dviejų žodžių kombinacija, ir šie žodžiai yra semantiškai priklausomi vienas nuo kito (p. 10).

Tiesa, buvęs Firtho studentas ir vienas iš tekstynų lingvistikos pradininkų Johnas McHardy Sinclairis (1991), taikydamas tekstynų lingvistikos metodus toliau gilinosi į kolokacijos konceptą ir apibrėžė ją kaip dviejų ar daugiau žodžių su nedideliu tarpu tekste junginį (p. 170). Įprastai tarp kolokacijos dėmenų, kaip rašė Sinclairis (1991), gali būti įsiterpę daugiausia iki keturių papildomų žodžių (p. 170). Kolokacijos gali būti stebinančios ir įdomios, nes vartojamos netikėtai, arba gali būti svarbios kalbos leksinėje struktūroje, nes dažnai kartojasi (Sinclair, 1991, p. 170).¹ Kiek kitokį požiūrį į kolokacijas pateikė vokiečių mokslininkas Franzas Josefas Hausmannas, kuris tyrė ne statistiškai tikėtinus ar dažniausiai pasitaikančius junginius, kaip iki šiol darė Firthas ir Sinclairis, bet junginius, kurių komponentai turi aiškų semantinį ryšį (Volungevičienė, 2013, p. 20). Mokslininkas žodžių junginius skirstė į dvi grupes: fiksuotus, kuriems priskyrė vokiečių kalbos sudurtinius žodžius ir idiomias, bei nefiksuotus, kuriems priskyrė laisvuosius junginius, kolokacijas ir metaforinius junginius (Hausmann, 1984, p. 398f). Kolokaciją Hausmannas

¹ <...> „the occurrence of two or more words within a short space of each other in a text. The usual measure of proximity is a maximum of four words intervening. Collocations can be dramatic and interesting because unexpected, or they can be important in the lexical structure of the language because of being frequently repeated“ (Sinclair, 1991, p. 170).

priskyrė nefiksuotiems žodžių junginiams, tačiau laikė ją tam tikromis semantinėmis taisyklėmis paremtu riboto junglumo žodžių junginiu, kurį sudaro bazė ir kolokatorius (Volungevičienė, 2013, p. 21). Bazė yra laisvasis ir pagrindinis junginio elementas, o kolokatorius – priklausomas žodis, be to, junginio baze gali būti daiktavardis, veiksmažodis arba būdvardis, jeigu jo kolokatorius yrarieveiksmis (Volungevičienė, 2013, p. 21). Matyti, kad Hausmannas, priešingai nei Sinclairis, kolokaciją sudarančių vienetų nelaikė lygiaverčiais. Šios minties laikėsi ir lingvistas Igoris Mel'čukas (1998), teigęs, kad kolokacijų dėmenys turi nevienodą semantinę vertę: pirmasis dėmuo beveik nesuteikia jokios informacijos, o visas semantinis krūvis tenka antrajam leksinio junginio vienetui. Nustatęs kolokacijos dalių, t. y. bazės ir kolokatoriaus, ryšį Hausmannas (1989) pasiūlė šiuos kolokacijų tipus:

1. daiktavardis (objektas) + veiksmažodis;
2. daiktavardis (subjektas) + veiksmažodis;
3. būdvardis + daiktavardis;
4. daiktavardis (+ prielinksnis) + daiktavardis;
- 5.rieveiksmis + būdvardis;
- 6.rieveiksmis + veiksmažodis.

Žinoma, tipologijų yra įvairių, nes ir kolokacijos labai skirtingos, tačiau lingvistės Jolanta Kovalevskaitė, Erika Rimkutė ir Jurgita Vaičenonienė (2022) teigia, kad dažniausiai pasitaiko šie anglų kalbos kolokacijų junginiai: būdvardis + daiktavardis, daiktavardis + daiktavardis arba veiksmažodis + daiktavardis. Nors minėti junginiai laikytini dažniausiais, „struktūrinė kolokacijų raiška yra žymiai įvairesnė: gali skirtis dėmenų išsidėstymas, prasminiai žodžiai papildomi tarnybiniais, kadangi to reikalauja analitinė anglų kalbos sandara“ (p. 102). Neretai pasitaiko kolokacijų, kurios nėra pakankamai stabilios, kad būtų laikomos kolokacijomis. Tačiau Corpas Pastor (2001) teigia, kad yra ir priešingų atvejų, kai kolokacijų kolokatai yra retai kartu pasitaikantys žodžiai, aptinkami specializuotoje dalykinėje kalboje ar tekstynuose.

Kolokacijos terminas vartojamas itin dažnai tiek tekstynų lingvistikoje, tiek kituose su kalbotyra susijusiuose moksluose. Kaip teigia Heid (1998), „kolokaciją sudaro bent du nominatyviniai ir neribotas skaičius

nenominatyvinių žodžių" (p. 302). Marcinkevičienė (2010) kolokaciją taip pat apibūdina kaip prasmingą ir gramatišką žodžių junginį, kurio leksemos žodžių junginyje įprastai eina kartu. 2022 m. išleistoje mokomojoje priemonėje „Lietuvių kalbos kolokacijos: vartojimas, mokymas(is) ir vertimas“ Kovalevskaitė, Rimkutė ir Vaičėnienė papildė Marcinkevičienės teiginius ir išskiria papildomus anglų kalbos kolokacijų požymius: intuityviai nenuspėjama ryšį tarp žodžių (pvz., angl. *strong* vs. *powerful tea*); platų veiksmažodžių junglumą, arba kitaip, išblukusią reikšmę (pvz., angl. *make, take, have*); būdingą semantinę daugiareikšmiškumą „(pvz., angl. *to pay a visit / to pay debt*); metaforinę raišką su abstrakčiaisiais daiktavardžiais (pvz., angl. *time flies*)" (p. 103). Minėtina ir tai, kad tekstynų lingvistikoje neretai laikomasi požiūrio, jog dėl kolokacijos junginių vartojimo dažnumo ir riboto leksinio junglumo tarp kolokacijos dėmenų gali būti įsiterpę iki keturių kitų žodžių (Kovalevskaitė et al., 2022, p. 22). Minėtų trijų autorių leidinyje atkreipiamas dėmesys, kad: „1) kuo bendresnis žodis, tuo platesnis jo kolokatų laukas (pvz., angl. *run – bėgti*) ir atvirkščiai (pvz., angl. *shrug – gūžčioti*); 2) kiekviena žodžio reikšmė turi jai būdingų kolokatų (pvz., angl. *run – bėgti, valdyti, vykdyti* ir kitomis reikšmėmis vartojamas šis žodis jungiasi su skirtingais daiktavardžiais); 3) kolokacijos reikšmė išryškėja junginyje, kontekste, o ne pavieniuose žodžiuose (pvz., angl. *dry voice – šaltas tonas*); 4) specializuotoje kalboje įprastos kolokacijos gali turėti tik toje srityje vartojamą reikšmę ar kolokatų lauką (pvz., angl. *tolerable error – toleruotina klaida statistikoje*)" (Kovalevskaitė et al., 2022, p. 103).

Šiame straipsnyje analizuojamos ispanų kalbos kolokacijos – leksinės analitinės konstrukcijos, tad verta paminėti, kad Ispanijoje, palyginti su anglų kalbos tyrimais, kolokacijos buvo pradėtos tirti gerokai vėliau. Pirmą kartą, įkvėptas Firtho idėjų, savo darbe 1978 m. kolokacijas paminėjo Manuelis Seco Reymundo, tačiau taip ir nepateikė aiškaus kolokacijos apibrėžimo. Ši sąvoka Ispanijoje pradėta plačiau vartoti tik dešimtojo dešimtmečio pirmoje pusėje (Hui Wen, 2019). Kolokacijas Ispanijoje daugiausiai tyrė La Korunjos universiteto mokslininkė Margarita Alonso Ramos, 2004 m. sukūrusi internetinį kolokacijų žodyną „Dicesp“ (isp. *Diccionario de Colocaciones del Español*).

Leksinių analitinių konstrukcijų įsigalėjimas kalbose, kaip teigia filosofas Erichas Frommas (1990), sietinas su „veiksmažodžių pakeitimo

daiktavardžiais tendencija" (p. 38). Rašydamas apie šias konstrukcijas Frommas teigia: „Prieš keletą dešimtmečių pacientas, užuot sakęs „aš turiu problemą“, būtų pasakęs „aš susirūpinęs“, užuot sakęs „aš turiu nemigą“, būtų pasakęs „aš negaliu užmigti“; užuot sakęs „aš turiu laimingą santuoką“, būtų pasakęs „aš esu laimingai vedęs“ (1990, p. 38–39). Kaip matyti, cituotose konstrukcijose eliminuojamas subjektyvus patyrimas: „patyrimo „aš“ pakeičiamas beasmeniu nuosavybės objektu“ (Fromm, 1990, p. 39). Ši sudaiktinimo tendencija pastebima leksinėse analitinėse konstrukcijose, kuriose pagrindinę semantinę informaciją perteikia daiktavardis, o veiksmožodis jose atlieka pagalbinį vaidmenį. Be to, kaip ir Frommo pateiktuose pavyzdžiuose, leksinę analitinę konstrukciją toje pačioje kalboje dažnai gali pakeisti vienažodis veiksmožodis.

XX a. pabaigoje į leksines analitines konstrukcijas dėmesį atkreipė ir jas išsamiau aprašė Monrealio universiteto lingvistas Mel'čukas (1990). Jis teigė, kad žodžių junginys, sudarytas iš kelių leksų, vadinamas leksemos L analitine forma, jei jis yra leksemos L leksų sintagma. Išsamiau aptardamas leksines analitines formas Mel'čukas (1990) teigė, kad šie žodžių junginiai turi atitikti pagrindinę sąlygą: prie pagrindinės ir svarbiausios leksemos kitu žodžiu turi būti pridėta papildoma leksema, perteikianti fleksinę, t. y. gramatinę reikšmę (p. 131–132). „Skirtingai nuo gramatinės analitinės formos, leksinę analitinę formą, arba kitaip vadinamą leksinę analitinę konstrukciją, sudaro veiksmožodžio (*verbe support*) ir daiktavardžio (kai kada būdvardžio arba prielinksninio junginio) junginys, kurį toje pačioje kalboje atitinka vienas žodis – veiksmožodis: *faire une demande – demander, remporter une victoire – vaincre* ir kt.“ (Leonavičienė, 2010, p. 137). Vadinas, kai kuriais atvejais leksinė analitinė konstrukcija ir jos vienažodis sinonimas gali vienas kitą keisti tam tikruose kontekstuose. Leksinės analitinės konstrukcijos yra „pastovieji žodžių junginiai, kuriuose, nors sintaksiškai daiktavardį valdo veiksmožodis, bet didžiausią reikšminį krūvį perteikia daiktavardis, o veiksmožodis yra išblukusios reikšmės (desemantizuotas), pvz., *priimti sprendimą, atlikti analizę, vykdyti patikrinimus, daryti spaudimą*“ (Kovalevskaitė, Rimkutė ir Vilkaitė-Lozdienė, 2020, p. 16).

Įvairių šalių lingvistų darbuose galima pastebėti, kad leksinės analitinės konstrukcijos, sudarytos iš išblukusios reikšmės veiksmožodžio ir

daiktavardžio, dažnai vadinamos skirtingais terminais. Kadangi leksinės analitinės konstrukcijos būdingesnės analitinėms kalboms, tad daugiausia jas aprašo analitinių kalbų tyrėjai. Pasak Volungevičienės (2013), prancūzai šias konstrukcijas vadina „locutions verbales“ (veiksmažodiniais junginiais) ir „constructions à verbe support“ (konstrukcijomis su pagalbinio veiksmažodžiu), anglai – „light verb constructions“ („lengvųjų“ veiksmažodžių konstrukcijomis), „complex predicate constructions“ (sudėtinių predikatų konstrukcijomis) arba „support verb constructions“ (pagalbinio veiksmažodžių konstrukcijomis), vokiečiai taip pat neturi vieno bendro termino ir šiems junginiams nusakyti vartoja terminus „Funktionsverbgefüge“ (funkciniai veiksmažodžio junginiai), „Stützverbkonstruktion“ (pagalbinio veiksmažodžio konstrukcijos) (p. 36), o ispanų kalboje vartojami terminai „construcciones con verbo soporte“ (konstrukcijos su atraminiu veiksmažodžiu), „construcciones con verbo de apoyo“ (konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu) ir „construcciones con verbo liviano“ (konstrukcijos su „lengvuju veiksmažodžiu“) (Laporte, Ranchhod ir Yannacopoulou, 2008, p. 174). Lyginant germanų ir romanų kalbotyros tradicijas aiškiai matyti, kad, tarkime, vokiečių kalbotyroje analizuojamoms konstrukcijoms pavadinti vartojamas terminas „verbonominalinės konstrukcijos“, kurį savo daktaro disertacijoje vartoja Volungevičienė (2013). Nors vokiečių kalbotyroje išblukusios reikšmės veiksmažodžių ir daiktavardžių junginiai neturi bendro pavadinimo, daugelis lingvistų, kaip rašo Volungevičienė, sutaria dėl „formaliosios junginio struktūros (veiksmažodis + (prielinksnis) + daiktavardis)“ (p. 39). Romanų kalbotyroje dažniau vartojami terminai „konstrukcija su pagalbinio veiksmažodžiu“ (pranc. *construction à verbe support* (Ben Arbia, 2015), it. *costruzioni a verbo supporto* (Nurminen, 2021), isp. *construcciones con verbo soporte* (Baños, 2014) arba *construcciones con verbo de apoyo* (Alonso Ramos, 2004), port. *construções com verbo-suporte* (Athayde, 2001). Tiesa, siekiant atskirti leksines ir gramatines konstrukcijas, romanų kalbotyroje vartojamas ir kitas terminas – *leksinės analitinės konstrukcijos* (Riegel, Pellat ir Rioul, 2006, p. 232–233; Mel’čuk, 1990, p. 111–137), referuojančios į sudėtinę leksinę konstrukciją – vieną kolokacijų rūšių. Šis terminas neapima sudėtinių gramatinių formų ir yra tikslesnis, todėl bus vartojamas šiame straipsnyje aptariant ispanų kalbos leksines analitines konstrukcijas.

Alonso Ramos (2004) darbuose teigiama, kad leksinės analitinės konstrukcijos yra tam tikros fiksuotos žodžių grupės, kuriose svarbų funkcinių vaidmenį atlieka veiksmažodis (p. 33). Šie veiksmažodžiai mokslinėje literatūroje skirstomi į bendruosius ir specialiuosius pagalbinus veiksmažodžius. Dėl didelio semantinio neapibrėžtumo vieni dažniausiai vartojamų pagalbinių ispanų kalbos veiksmažodžių yra *hacer*, *dar* ir *tener* (Cano, 1981). Kaip ir kitose analitinėse kalbose, ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų daiktavardis sakinyje dažniausia eina papildiniu, pavyzdžiui, *dar un paseo*, *tener hambre* ir kt. (Ramos, 2004).

Aptarus leksines analitines konstrukcijas platesniame kolokacijų ir kitų žodžių junginių kontekste, tikslinga toliau nagrinėti kiekybinius ir kokybinius ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo ypatumus tiriamajame administracinės kalbos tekстыne.

Ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimas tiriamajame tekстыne

Kalbotyros mokslo darbuose ne kartą rašyta, kad kalbos priemonių vartojimo ypatumai ir dažnis priklauso nuo teksto stiliaus, tipo ir žanro. Kuriam nors stiliui ar žanrui būdingų diferencinių kalbos priemonių pasiskirstymą objektyviai leidžia nustatyti statistinės analizės (Knabikaitė, 2006; Bitinienė, 1983; ir kt.) ir tekstynų lingvistikos metodai. Jie atskleidžia tai, kas neretai lieka nepastebėta tiriant tradiciniais lingvistiniais metodais, todėl analizuodama šio darbo tyrimo objektą – ispanų kalbos leksines analitines konstrukcijas, jų vartojimą Generalinio advokato išvadose – straipsnio autorė taiko tekstynų lingvistikos metodus.

Tekstyno parengimas ir tyrimo eiga

Kaip minėta įvade, šiame tyrime naudojamas straipsnio autorės specialiai sukurtas ispanų kalbos tekstynas, sudarytas iš 2018–2021 m. laikotarpio vieno žanro tekstų, t. y. EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų. Bendra

tekstyno apimtis – 1 005 408 žodžiai tiriamosios medžiagos ispanų kalba. Tekstyną sudaro originalūs ispanų kalbos tekstai, kurių kiekvieno pirmojoje išnašoje nurodyta *Lengua original: español*. Informacija, patvirtinanti, kad tekstai buvo rašyti ispanų kalba, o ne versti iš kitos kalbos, lėmė Generalinio advokato išvadų pasirinkimą tiriamajam tekstynui sudaryti. Šio žanro administracinės ispanų kalbos tekstynas laikytinas reprezentatyviu ir pakankamos apimties išskeltam tyrimo tikslui ir uždaviniams įgyvendinti.

Rengiant tiriamąją medžiagą buvo atsižvelgta į tai, kad atviros prieigos EUR-Lex dokumentų duomenų bazė, į kurią keliami įvairių administracinės kalbos žanrų originalūs ir versti skaitmeniniai tekstai, gali būti laikoma tinkama medžiaga reprezentatyviems tekstynams rengti. Iš šios bazės tekstų parengti tekstynai teikia daug naudingos ir objektyvios informacijos apie dabartinį leksinių, sintaksinių, stilistinių ir kitų kalbos raiškos priemonių vartojimą teisės kalboje.

Ispanų kalbos leksinėms analitinėms konstrukcijoms tirti specialiai sukurtas tekstynas parengtas pagal tekstynų lingvistikos atstovų, tokių kaip Loockas (2016), aptartus individualiai sudaromų tekstynų kriterijus. Iš jų sudarant tekstyną vadovautasi stilistinio, žanrinio vienodumo ir teminio panašumo kriterijais. Parengtas reprezentatyvios apimties, t. y. apie 1 milijono žodžių, Generalinio advokato išvadų rinkinys ispanų kalba buvo apdorotas programine įranga *Sketch Engine*. Ši 2003 m. sukurta programa leidžia naudoti ir analizuoti individualiai sukaupus tekstus bei suteikia prieigą prie 700 jau paruoštų ir reprezentatyvių tekstynų daugiau nei 90 kalbų.² *Sketch Engine* programa galima atlikti įvairias funkcijas, pavyzdžiui, nustatyti žodžio aprašą (angl. *word sketch*), t. y. vieno puslapio apimties gramatinę ir leksinę santrauką, žodžio aprašo skirtumus (angl. *word sketch difference*), žodžio sinonimus, panašius žodžius, raktažodžius, kolokacijas ir konkordansą. Pasirinkus *Sketch Engine*, kaip teigia tekstynų lingvistikos tyrėja Jonė Grigaliūnienė (2019), galima naudotis automatiniais kolokacijų žodynais, lygiagrečiais tekstynais, dvikalbiais žodžių aprašais ir terminų ieškikliu. Toliau pateiktas šios programos veikimo pavyzdys (žr. 1 pav.), kurio nuotraukos kairėje galima matyti skirtingas minėtąsias *Sketch Engine*

² *Sketch Engine* prieiga per internetą: <https://www.sketchengine.eu/>

funkcijas, o dešiniame stulpelyje pateiktus teksto ištraukų rezultatus su rastomis leksinėmis analitinėmis konstrukcijomis.

1 pav.

„Sketch Engine“ programa identifikuotos leksinės analitinės konstrukcijos

	<p>doc#0</p> <p><S> A tal fin, la evaluación de los acuerdos y prácticas comerciales debe, entre otras cosas, tener en cuenta las posiciones de mercado respectivas de estos proveedores de servicios de acceso a internet interesados, así como los proveedores de contenidos, aplicaciones y servicios involucrados. </S></p>
	<p>doc#0</p> <p><S> Para afrontar estas cuestiones, es preciso tener en cuenta los objetivos del Reglamento 2015/2120 y, en particular, atender a la estructura de su artículo 3. </S></p>
	<p>doc#0</p> <p><S> La residencia habitual así determinada debería revelar un vínculo estrecho y estable con el Estado de que se trate teniendo en cuenta los objetivos específicos del presente Reglamento. </S></p>
	<p>doc#0</p> <p><S> En caso de controversia, el tribunal determinará el lugar de apertura de la sucesión a solicitud de los interesados, teniendo en cuenta todas las circunstancias>>. </S></p>

Tyrimo metu naudojantis *Sketch Engine* kompiuterine programa, pagal pagalbinių veiksmažodžių (isp. *verbo de apoyo*) gramatinių formų šaknis, pavyzdžiui, ten-, tom-, est- ir kt., buvo identifikuotos ispanų kalbos leksinės analitinės konstrukcijos. Iš gautos pavyzdžių imties išbraukti leksinėms analitinėms konstrukcijoms nepriskirtini junginiai, atsižvelgus į 2004 m. Alonso Ramos mokslo darbe aptartus ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų skiriamuosius požymius. Atliekant šių konstrukcijų nustatymo ir vartojimo originaliuose ispanų administracinės kalbos tekstuose tyrimą, taikytas kiekybinės analizės ir analitinis aprašomasis metodai.

Tekstyno leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo ypatumai

Išanalizavus 1 005 408 žodžių apimties tekstyną, buvo rasti 1 379 ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo atvejai, iš kurių 105 konstrukcijos buvo skirtingos. Pastebėta, kad nagrinėtose Europos

Sajungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadose daugiausia leksinių analitinių konstrukcijų rasta su pagalbinio veiksmažodžiu *tener*. Su šiuo veiksmažodžiu sudarytos konstrukcijos sudarė 39,8 proc. visų surinktų pavyzdžių. Taip pat nustatyta, kad 23,9 proc. visų analizuotų pavyzdžių sudaro leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *poner*. Kiekybiškai panašus tiriamųjų konstrukcijų skaičius rastas su veiksmažodžiais *dar* (13,2 proc.) ir *tomar* (11,7 proc.). Kiek mažiau, t. y. 9,5 proc., leksinių analitinių konstrukcijų aptikta su pagalbinio veiksmažodžiu *hacer* ir 1,6 proc. visų tirtų pavyzdžių sudarė konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *estar* bei 0,3 proc. konstrukcijų – su *sacar*. Svarbu paminėti, kad atliekant tyrimą taip pat buvo ieškoma leksinių analitinių konstrukcijų su pagalbiniais veiksmažodžiais *coger* ir *echar*, tačiau nerastas nė vienas jų vartojimo atvejis, todėl junginiai su šiais veiksmažodžiais į tyrimą nebuvo įtraukti. Šioje pastraipoje aptarti kiekybiniai leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo su pagalbiniais veiksmažodžiais duomenys pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė

Leksinių analitinių konstrukcijų pagalbinių veiksmažodžių pasiskirstymas tekstyne

Pagalbinis veiksmažodis	<i>tener</i> (turėti)	<i>poner</i> (dėti)	<i>dar</i> (suteikti)	<i>tomar</i> (imtis)	<i>hacer</i> (daryti)	<i>estar</i> (būti)	<i>sacar</i> (igyti)
Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	549	329	182	161	131	23	4
Leksinių analitinių konstrukcijų vartojimas procentais	39,8 proc.	23,9 proc.	13,2 proc.	11,7 proc.	9,5 proc.	1,6 proc.	0,3 proc.
Iš viso	1 379 konstrukcijos, t. y. 100 proc.						

Moksliniuose darbuose apie ispanų kalbos leksines analitines konstrukcijas teigiama, kad jas sudarantys pagalbiniai veiksmažodžiai *tener*, *poner*, *dar*, *tomar*, *hacer*, *estar*, *sacar*, *coger* ir *echar* vadinami bendraisiais pagalbiniais veiksmažodžiais dėl gebėjimo jungtis su tam tikrais daiktavardžiais ir reikšti predikatumą (D'Andrea, 2022). Mokslinėje literatūroje taip pat išskiriami specialieji pagalbiniai veiksmažodžiai (Gross, 1996), turintys didesnę semantinę krūvį nei bendrieji (Lozano Zahonero, 2011). Pastarieji pagalbiniai

veiksmažodžiai vartojami kiek rečiau leksinėse analitinėse konstrukcijose, nes jų semantinis krūvis riboja jungimosi su daiktavardžiais galimybes. Priešingai, bendrųjų pagalbinių veiksmažodžių vartoseną dėl menkesnio jų semantinio krūvio bendresnės reikšmės yra kur kas dažnesnė. Bendrinėje ispanų kalboje, kaip rašo tyrėjai (D'Andrea, 2022), dažniausiai vartojami būtent *dar*, *hacer* ir *tener* pagalbiniai veiksmažodžiai, kurių dažnas vartojimas pastebėtas analizuojant tiriamąjį tekstyną (žr. 1 lentelę). Gauti analizės duomenys atitinka ispanų lingvistų aprašomus leksinių analitinių konstrukcijų pagalbinių veiksmažodžių vartojimo duomenis. Paminėtina ir tai, kad teisiniuose tekstuose neretai pasitaiko leksinių analitinių konstrukcijų su pagalbiniu veiksmažodžiu *poner* (Castillo Peña, 2013). Šių vartojimo atvejų tiriamajame tekстыne buvo rasta 329 kartus. Gauti kiekybiniai leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo tekstų duomenys leidžia teigti, kad konstrukcijos, sudarytos iš aptartų pagalbinių veiksmažodžių ir daiktavardžių, būdingos tiriamiesiems teisiniams tekstams, nors, pasak Estrellos Montolío Durán (2011), be didesnės semantinės transformacijos jas būtų galima pakeisti vienu veiksmažodžiu.

Kaip minėta teorinėje dalyje, tiriamajame tekстыne rastų leksinių analitinių konstrukcijų pagalbiniai veiksmažodžiai perteikė gramatinę konstrukcijų reikšmę, o daiktavardis – leksinę. Skiriant kurio nors kalbos vieneto leksinę ir gramatinę reikšmes [prastai krepiamas dėmesys į „reguliarumo, arba [sitvirtinimo kalboje, laipsnį]“, kaip rašo lingvistas Aloyzas Gudavičius (2007, p. 24). Vadinas, nuolat pasikartojantys aprašomų konstrukcijų pagalbiniai veiksmažodžiai (*tener*, *poner*, *dar*, *tomar*, *hacer* ir kt.) tarsi organizuoja konstrukcijos gramatinę struktūrą ir žymi reguliariai reiškiamas gramatinės kategorijas: nuosaką, laiką, asmenį ir skaičių. Konkrečių pagalbinių veiksmažodžių vartojimas ir su jais sudaromų ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo ypatumai trumpai aptariami tolesniuose skyreliuose.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbiniu veiksmažodžiu *tener*

1 lentelėje matyti, kad iš tirtų leksinių analitinių konstrukcijų daugiausia pasitaikė junginių su pagalbiniu veiksmažodžiu *tener*, t. y.

549 leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo atvejai. Didelį konstrukcijų su *tener* dažnį lėmė gausus leksinės analitinės konstrukcijos *tener en cuenta*³ vartojimas (žr. 2 lentelę).

2 lentelė

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbiniais veiksmažodžiais *tener*

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>tener en cuenta</i> (atsižvelgti)	311	11.	<i>tener incidencia</i> (turėti poveikį)	8
2.	<i>tener lugar</i> (įvykti)	64	12.	<i>tener control</i> (kontroliuoti)	6
3.	<i>tener conocimiento</i> (žinoti)	26	13.	<i>tener constancia</i> (nustatyti)	6
4.	<i>tener acceso</i> (turėti prieigą)	22	14.	<i>tener peso</i> (turėti įtaką)	6
5.	<i>tener interés</i> (turėti interesą)	21	15.	<i>tener influencia</i> (daryti įtaką)	5
6.	<i>tener obligación</i> (privalėti)	15	16.	<i>tener razón</i> (turėti pagrindą)	5
7.	<i>tener intención</i> (ketinti)	14	17.	<i>tener deber</i> (turėti pareigą)	2
8.	<i>tener finalidad</i> (siekti)	12	18.	<i>tener certeza</i> (žinoti)	2
9.	<i>tener relación</i> (būti susijusiam)	11	19.	<i>tener contacto</i> (disponuoti)	2
10.	<i>tener consideración</i> (atsižvelgti)	10	20.	<i>tener reputación</i> (turėti reputaciją)	1

Leksinė analitinė konstrukcija *tener en cuenta* įvairiomis gramatinėmis formomis ir laikais rasta 311 kartų. Konstrukciją sudarantis veiksmažodis *tener* dažniausiai aptinkamas tęstine *gerundio* forma. Šią tendenciją iliustruoja toliau pateiktas pavyzdys:

- 1) Las medidas adoptadas por los operadores económicos se evaluarán **teniendo en cuenta** la gravedad y las circunstancias particulares de la infracción penal o la falta. (Asunto C-387/19)

³ Visų analizuojamų ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vertimai į lietuvių kalbą pateikti 2–7 lentelėse.

Priemonės, kurių ėmėsi ekonominės veiklos vykdytojai, vertinamos **atsižvelgiant** į nusikalstamos veikos arba nusižengimo sunkumą ir konkrečias aplinkybes. (Byla C-387/19)

Kiekybinė leksinių konstrukcijų pasiskirstymo analizė rodo, kad pati dažniausia su veiksmažodžiu *tener* rasta konstrukcija *tener en cuenta* vartota įvairiomis gramatinėmis formomis: *tendrá(n) en cuenta*, *tenga(n) en cuenta*, *habría tenido en cuenta*, *ha(n) tenido cuenta*, *tiene(n) en cuenta*, *tuvo en cuenta*, *tuviera(n) en cuenta*, *tuviese en cuenta* ir kt. Pagalbinis veiksmažodis *tener* leksinėje konstrukcijoje *tener lugar* (pavartota 64 kartus), *tener conocimiento* (pavartota 26 kartus), *tener acceso* (pavartota 22 kartus), *tener interés* (pavartota 21 kartą) ir kt., pasitaikė skirtingomis gramatinėmis formomis. Šis pagalbinis veiksmažodis, reiškęs gramatinę reikšmę, ėjo kartu su semantiniu konstrukcijos dėmeniu – daiktavardžiu. Kaip rodo visų veiksmažodžio *tener* junginių su daiktavardžiais analizė, daiktavardžiai pasižymėjo didesne įvairove nei veiksmažodžiai, pavyzdžiui, su *tener* buvo vartoti: *cuenta*, *lugar*, *conocimiento*, *acceso*, *interés*, *finalidad*, *intención*, *consideración*, *relación*, *control*, *influencia*, *obligación*, *contacto*, *reputación* ir kt. Įvertinus šiuos daiktavardžius matyti, kad jie yra stilistiškai neutralūs ir gali būti vartojami bet kuriame stiliuje, juo labiau administracinėje ispanų teisės kalboje.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *poner*

Antras pagal dažnį leksinėse analitinėse konstrukcijose vartotas veiksmažodis – *poner*. Iš viso su juo rastos 329 leksinės analitinės konstrukcijos. Pastebėta, kad tekstyno leksinėse analitinėse konstrukcijose šis veiksmažodis daugiausia vartojamas su prielinksniais: *poner a disposición*, *poner a la venta*, *poner de manifiesto*, *poner de acuerdo*, *poner en peligro*, *poner en entredicho*, *poner en práctica* ir kt. Šią veiksmažodžio *poner* ypatybę patvirtina Carmen Castillo Peña (2013) publikuotas straipsnis, kuriame aprašomi ir lyginami ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų pagalbiniai veiksmažodžiai teisinių tekstų tekstynuose ir pastebima, kad veiksmažodis

poner tokiose konstrukcijose dažniausiai vartojamas su prielinksniu (p. 96). Prielinksninį veiksmažodžio *poner* valdymą analizuojamose leksinėse analitinėse konstrukcijose rodo 3 lentelėje pateikti tiriamojo tekstyno pavyzdžiai ir kiekybinis jų pasiskirstymas: 13 konstrukcijų iš 21 eina su prielinksniais *a, de* ir *en*. Be to, prielinksninį veiksmažodžio *poner* valdymą rodo 3 lentelės pirmos trys dažniausios leksinės analitinės konstrukcijos, kurios kartu sudaro 53 proc. visų leksinių analitinių konstrukcijų, einančių su veiksmažodžiu *poner*.

3 lentelė

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinu veiksmažodžiu poner

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>poner a disposición</i> (padaryti)	66	12.	<i>poner en marcha</i> (pradėti)	9
2.	<i>poner de relieve</i> (rodyti)	58	13.	<i>poner énfasis</i> (akcentuoti)	5
3.	<i>poner de manifiesto</i> (nurodyti)	49	14.	<i>poner en contacto</i> (susisiekti)	3
4.	<i>poner fin</i> (nutraukti)	26	15.	<i>poner a la venta</i> (parduoti)	3
5.	<i>poner en peligro</i> (kelti pavojų)	23	16.	<i>poner término</i> (baigti)	2
6.	<i>poner en duda</i> (abejoti)	20	17.	<i>poner remedio</i> (imtis priemonių)	1
7.	<i>poner en entredicho</i> (abejoti)	20	18.	<i>poner objeciones</i> (prieštarauti)	1
8.	<i>poner en práctica</i> (igyvendinti)	11	19.	<i>poner atención</i> (skirti dėmesį)	1
9.	<i>poner acento</i> (akcentuoti)	10	20.	<i>poner límite</i> (riboti)	1
10.	<i>poner en conocimiento</i> (pranešti)	10	21.	<i>poner de acuerdo</i> (susitarti)	1
11.	<i>poner en riesgo</i> (kelti pavojų)	9			

Lyginant rastus pavyzdžius su pagalbiniais veiksmažodžiais *tener* ir *poner* matyti, kad su pastaruoju sudarytų leksinių analitinių konstrukcijų pasiskirstymas vienosdesnis. Daugiausia, t. y. 66 kartus, vartota konstrukcija *poner a disposición*. Tekstyne ji dažniausiai vartojama bendraties forma:

- 2) La razón fue la negativa a detener y **poner a disposición** de la Corte Penal Internacional al presidente sudanés Al Bashir durante su asistencia a la cumbre de la Unión Africana celebrada en Sudáfrica en junio de 2015. (Asunto C-621/18)

Priežastis buvo atsisakymas suimti ir **perduoti** Tarptautiniam baudžiamajam teismui Sudano prezidentą O. H. A. al-Bashir, kai jis dalyvavo Afrikos Sąjungos viršūnių susitikime Pietų Afrikoje 2015 m. birželio mėn. (Byla C-621/18)

Kiekybiškai dažniausia leksinė analitinė konstrukcija su veiksmažodžiu *poner* pasitaikė ne tik bendraties, bet ir kitomis gramatinėmis formomis: *ponga(n) a disposición*, *pone(n) a disposición*, *poniendo a disposición*, *pondrá(n) a disposición*, *ponía a disposición*, *puso a disposición*, *pusieron a disposición*, *ha puesto a disposición*, *haber puesto a disposición*, *fue puesto a disposición*, *serán puestos a disposición* ir kt. Dėl dažno vartojimo, tiriamųjų ispanų teisės kalbos tekstų žanriniu požymiu būtų galima laikyti šias su *poner* sudarytas leksines analitines konstrukcijas: *poner a disposición* (66 kartai), *poner de relieve* (58 kartai), *poner de manifiesto* (49 kartai), *poner fin* (26 kartai), *poner en peligro* (23 kartai), *poner en duda* (20 kartų), *poner en entredicho* (20 kartų) ir kt.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbiniais veiksmažodžiu *dar*

Trečias pagal dažnumą leksinių analitinių konstrukcijų pagalbinis veiksmažodis yra *dar*. Žemiau pateiktoje 4 lentelėje matyti visi su šiuo pagalbiniais veiksmažodžiu rasti 182 leksinių analitinių konstrukcijų pavyzdžiai.

4 lentelė

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinu veiksmažodžiu *dar*

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>dar lugar</i> (kilti)	88	14.	<i>dar carácter</i> (suteikti savybę)	3
2.	<i>dar respuesta</i> (atsakyti)	16	15.	<i>dar paso</i> (suteikti galimybę)	2
3.	<i>dar acceso</i> (suteikti prieigą)	10	16.	<i>dar aprobación</i> (patvirtinti)	2
4.	<i>dar por supuesto</i> (daryti prielaidą)	10	17.	<i>dar posibilidad</i> (suteikti galimybę)	2
5.	<i>dar muestras</i> (pasirodyti)	9	18.	<i>dar derecho</i> (suteikti teisę)	2
6.	<i>dar cumplimiento</i> (igyvendinti)	7	19.	<i>dar explicación</i> (pateikti paaiškinimą)	1
7.	<i>dar consentimiento</i> (duoti sutikimą)	5	20.	<i>dar soporte</i> (palaikyti)	1
8.	<i>dar curso</i> (padaryti)	4	21.	<i>dar impulso</i> (paskatinti)	1
9.	<i>dar cuenta</i> (paaiškinti)	3	22.	<i>dar tratamiento</i> (elgtis)	1
10.	<i>dar impresión</i> (sukurti įspūdį)	3	23.	<i>dar protección</i> (suteikti apsaugą)	1
11.	<i>dar publicidad</i> (paviešinti)	3	24.	<i>dar cobertura</i> (apimti)	1
12.	<i>dar trato</i> (taikyti sąlygas)	3	25.	<i>dar audiencia</i> (išklausti)	1
13.	<i>dar prioridad</i> (teikti pirmenybę)	3			

Lyginant leksines analitines konstrukcijas su veiksmažodžiu *dar*, išryškėjo labai dažnai vartota konstrukcija *dar lugar*, o kitos konstrukcijos su šiuo veiksmažodžiu buvo kur kas retesnės. Minėta konstrukcija *dar lugar*, pasikartojusi 88 kartus, tiriamajame tekстыne daugiausiai rasta bendraties forma:

- 3) Por otro lado, a su juicio, los procedimientos anteriores ya cerrados, relativos a infracciones similares, no podrían **dar lugar** a aquel procedimiento para el caso de una nueva infracción. (Asunto C-52/17)

Kita vertus, jos nuomone, tokios procedūros negalima **pradėti** dėl ankstesnių jau baigtų procedūrų, susijusių su panašiais pažeidimais, jeigu padaromas naujas pažeidimas. (Byla C-52/17)

Cituota leksinė analitinė konstrukcija, kaip ir kitos konstrukcijos su veiksmažodžiu *dar*, tekstyne vartotos įvairiomis gramatinės raiškos formomis: *dando lugar, haya dado lugar, dará lugar, ha(n) dado lugar, daba lugar, daría lugar, habría dado lugar, dieron lugar, dio lugar* ir kt. Pagalbinis veiksmažodis *dar* laikytinas vienu produktyvesnių veiksmažodžių sudarant leksines analitines konstrukcijas, nes be dažnai pasitaikiusios konstrukcijos *dar lugar*, buvo rasta ir kitų dažnesnių tiriamojo žanro tekstų konstrukcijų: *dar repuesta* (16 pavyzdžių), *dar acceso* (10 pavyzdžių), *dar por supuesto* (10 pavyzdžių) ir kt. Šio pagalbinio veiksmažodžio dažnumą leksinėse analitinėse konstrukcijose lemia tai, kad, kaip ir kiti jau aptarti veiksmažodžiai *tener, poner* ir kt., jis yra stilistiškai neutralus, nublukusios reikšmės, todėl linkęs su kitais žodžiais sudaryti kolokacijas, kuriose eina kaip viso junginio gramatinės reikšmės reiškimo priemonė.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *tomar*

Kiek rečiau nei leksinės analitinės konstrukcijos su veiksmažodžiu *dar* vartojamas pagalbinis veiksmažodis *tomar*. Su juo buvo rasta 161 leksinė analitinė konstrukcija. Kaip matyti 5 lentelėje, veiksmažodis *tomar* konstrukcijose kiekybiškai dažniau vartotas su prielinksniu *en*, nors vertinant konstrukcijų įvairovę jis dažnai pasitaikė neprielinksninėse leksinėse analitinėse konstrukcijose.

5 lentelė

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinu veiksmažodžiu *tomar*

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>tomar en consideración</i> (atsižvelgti)	50	7.	<i>tomar iniciativa</i> (imtis iniciatyvos)	3
2.	<i>tomar decisión</i> (priimti sprendimą)	34	8.	<i>tomar posesión</i> (įsigyti)	2
3.	<i>tomar medida</i> (imtis priemonių)	33	9.	<i>tomar control</i> (kontroliuoti)	1
4.	<i>tomar en cuenta</i> (atsižvelgti)	24	10.	<i>tomar partido</i> (remtis)	1
5.	<i>tomar nota</i> (atkreipti dėmesį)	8	11.	<i>tomar posición</i> (išreikšti poziciją)	1
6.	<i>tomar conocimiento</i> (sužinoti)	3	12.	<i>tomar acuerdo</i> (susitarti)	1

Iš visų tekstyno leksinių analitinių konstrukcijų su veiksmažodžiu *tomar* dažniausiai vartota *tomar en consideración* (50 atvejų). Ši leksinė analitinė konstrukcija minima ir Castillo Peña (2013) tyrime kaip dažnas teisinių tekstų tekstynų požymis (p. 95). Skaičiuojant ir lyginant skirtingas šios leksinės analitinės konstrukcijos formas, dažniausiai pastebėta *tomar* bendraties forma. Pateikiamas teiginį iliustruojantis pavyzdys:

- 4) Para **tomar en consideración** las características especiales y las limitaciones de las regiones ultraperiféricas, en particular, su gran lejanía geográfica, su insularidad o su pequeño tamaño, y la obligación de establecer enlaces adecuados con las regiones centrales de la Comunidad, procede adoptar medidas especiales sobre las obligaciones de servicio público en relación con las rutas a dichas regiones. (Asunto C-563/17)

Siekiant **atsižvelgti** į atokiausių regionų ypatybes ir suvaržymus, ypač – kad jie nutolę, izoliuoti ir maži, bei į poreikį tinkamai juos susieti su Bendrijos centriniais regionais, gali būti pateisinami specialūs susitarimai dėl taisyklių,

reglamentuojančių sutarčių dėl pareigų teikti viešąsias paslaugas, apimančių maršrutus į tokius regionus, galiojimo trukmę. (Byla C-563/17)

Nors dažniau vartojama bendraties forma, leksinė analitinė konstrukcija *tomar en consideración* pasitaikė ir kitomis gramatinėmis formomis: *tome en consideración*, *tomado en consideración*, *tomará(n) en consideración*, *toman en consideración*, *tomaba en consideración*, *tomando en consideración* ir kt. Kitos 5 lentelėje pateiktos konstrukcijos taip pat buvo vartotos įvairiomis gramatinėmis formomis. Iš jų tekstyne dažniau pasitaikė *tomar decisión* (34 atvejai), *tomar medida* (33 atvejai) ir *tomar en cuenta* (24 atvejai). Kitos leksinės analitinės konstrukcijos, kurių vartojimo dažnis nesiekia 10 vartojimo atvejų, laikytinos retesnėmis tiriamojo žanro ispanų kalbos teisės tekstuose.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *hacer*

Penktas pagal dažnumą šiame tyrime nustatytas pagalbinis veiksmažodis – *hacer*. Su šiuo veiksmažodžiu buvo rasta 131 ispanų kalbos leksinė analitinė konstrukcija (žr. 6 lentelę).

6 lentelė

*Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *hacer**

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>hacer referencia</i> (nurodyti)	52	9.	<i>hacer recomendación</i> (rekomenduoti)	1
2.	<i>hacer uso</i> (naudotis)	33	10.	<i>hacer competencia</i> (konkuruoti)	1
3.	<i>hacer frente</i> (įveikti)	20	11.	<i>hacer oferta</i> (pasiūlyti)	1
4.	<i>hacer falta</i> (reikėti)	7	12.	<i>hacer pago</i> (apmokėti)	1
5.	<i>hacer descripción</i>	3	13.	<i>hacer pregunta</i> (klausti)	1

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
(apibūdinti)					
6.	<i>hacer mención</i> (minėti)	3	14.	<i>hacer juicio</i> (priimti sprendimą)	1
7.	<i>hacer declaración</i> (pareikšti)	3	15.	<i>hacer en favor</i> (padaryti)	1
8.	<i>hacer publicidad</i> (reklamuoti)	2	16.	<i>hacer donación</i> (paremti)	1

Pačia dažniausia *hacer* veiksmažodžio konstrukcija laikytina *hacer referencia* (52 vartojimo atvejai), sudaranti 40 proc. visų tiriamųjų konstrukcijų su *hacer* pavyzdžių. Minėtoje *hacer referencia* konstrukcijoje pagalbinis veiksmažodis dažniausia eina esamojo laiko vienaskaitos trečiojo asmens forma. Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama sangražinė šio laiko ir asmens forma:

- 5) La aprobación tácita a que se **hace referencia** en el párrafo tercero del presente apartado no se aplicará a dichas solicitudes. (Asunto C-785/18)

Tokioms paraiškoms netaikomas šios dalies trečioje pastraipoje **nurodytas** nebylaus patvirtinimo principas. (Byla C-785/18)

Tiriant tekstyną rasta ir kitomis gramatinėmis formomis vartotų *hacer referencia* pavyzdžių: *hacer referencia*, *hacían referencia*, *haya hecho referencia*, *ha hecho referencia*, *he hecho referencia*, *hicieron referencia*, *hice referencia*, *hizo referencia*, *haría referencia*, *haré referencia* ir kt. Dažnesnis šios ir kitų konstrukcijų vartojimas esamojo laiko vienaskaitos trečiojo asmens forma atskleidžia tiriamųjų teisės tekstų specifiką – stilistiškai neutralaus trečiojo asmens vartojimą ir nagrinėjamos informacijos apibendrinamąjį pobūdį vartojant esamąjį laiką. Panašiomis gramatinėmis formomis buvo vartotos ir kitos su veiksmažodžiu *hacer* tekstyne rastos leksinės analitinės konstrukcijos, iš kurių dažnesnėmis galima laikyti *hacer uso* (33 pavyzdžiai) ir *hacer frente* (20 pavyzdžių). Nors tiriamojoje tekstyno dalyje pasitaikė ir kitų leksinių

analitinių konstrukcijų su veiksmažodžiu *hacer*, pavyzdžiui, *hacer falta* (7 pavyzdžiai), *hacer descripción* (3 pavyzdžiai), *hacer mención* (3 pavyzdžiai), *hacer declaración* (3 pavyzdžiai), *hacer publicidad* (2 pavyzdžiai), *hacer recomendación* (1 pavyzdys) ir kt., tačiau nedidelis jų vartojimo dažnis neleidžia šių konkrečių konstrukcijų laikyti skiriamuoju tiriamojo žanro bruožu.

Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbiniais veiksmažodžiais *estar* ir *sacar*

Tiriamosios straipsnio dalies pradžioje jau buvo minėta, kad palyginti nedidelį skaičių leksinių analitinių konstrukcijų sudaro konstrukcijos su *estar* (1,6 proc. visų tekstyne surinktų pavyzdžių) ir *sacar* (0,3 proc. visų tekstyne surinktų pavyzdžių) pagalbiniais veiksmažodžiais (žr. 7 lentelę).

7 lentelė

*Leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbiniais veiksmažodžiais *estar* ir *sacar**

Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais	Eil. Nr.	Leksinė analitinė konstrukcija	Leksinių analitinių konstrukcijų skaičius vienetais
1.	<i>estar en vigor</i> (galioti)	8	1.	<i>sacar conclusión</i> (padaryti išvadas)	1
2.	<i>estar en función</i> (priklausyti)	5	2.	<i>sacar ventaja</i> (pasinaudoti galimybe)	1
3.	<i>estar en manos</i> (suteikti)	4	3.	<i>sacar consecuencia</i> (daryti išvadas)	1
4.	<i>estar en entredicho</i> (kelti abejonių)	2	4.	<i>sacar provecho</i> (gauti naudą)	1
5.	<i>estar en disposición</i> (turėti galimybę)	2			
6.	<i>estar en posesión</i> (turėti)	1			
7.	<i>estar en uso</i> (naudotis)	1			

Kaip matyti, su pagalbinio veiksmažodžiu *estar* rastos šios leksinės analitinės konstrukcijos: *estar en vigor* (8 pavyzdžiai), *estar en función* (5 pavyzdžiai), *estar en manos* (4 pavyzdžiai), *estar en entredicho* (2 pavyzdžiai), *estar en disposición* (2 pavyzdžiai), *estar en posesión* (1 pavyzdys), *estar en uso* (1 pavyzdys). Matyti, kad dažniausiai, t. y. 8 kartus, vartota konstrukcija yra *estar en vigor*. Toliau pateiktas jos vartojimo esamojo laiko vienaskaitos trečiojo asmens forma atvejis:

- 6) El tribunal de reenvío se refiere a ambos, poniendo de relieve que, dada la naturaleza de la acción procesal entablada, ha de aplicarse el que ahora **está en vigor**. (Asunto C-567/18)

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi abiem reglamentais ir pažymi, kad, atsižvelgiant į pradėtų procesinių veiksmų pobūdį, turi būti taikomas tuo metu **galiojęs** reglamentas. (Byla C-567/18)

Tyrimo metu taip pat rastos 4 skirtingos leksinės analitinės konstrukcijos su pagalbinio veiksmažodžiu *sacar*. Kiekviena jų tekстыne pasitaikė tik po vieną kartą: *sacar conclusión*, *sacar ventaja*, *sacar consecuencia* ir *sacar provecho*. Tiesa, mokslinėje literatūroje teigiama, kad konstrukcijos su šiuo pagalbinio veiksmažodžiu dažnai sudaromos su abstrakčiais daiktavardžiais (Tsutahara, 2019). Šį teiginį patvirtina ir tekstyno analizės duomenys. Toliau pateiktas vienas iš konstrukcijų vartojimo atvejų:

- 7) En segundo lugar, desde el punto de vista literal, entre las diversas acepciones del término «explotación» se cuenta la que lo identifica con la acción de **sacar provecho** de una cosa, operando con ella. (Asunto C-388/17)

Antra, aiškinant pažodžiui, viena iš įvairių termino „eksplotavimas“ reikšmių yra **naudų gavimas** iš tam tikro daikto, kai veikla vykdoma naudojantis juo. (Byla C-388/17)

Cituotasis ir kiti trys rasti leksinių analitinių konstrukcijų pavyzdžiai su veiksmažodžiu *sacar* leidžia teigti, kad šis veiksmažodis yra linkęs sudaryti konstrukcijas su abstrakčiais ir stilistiškai neutraliais daiktavardžiais, kurie laikytini administracinės ispanų teisės kalbos požymiu. Galima paminėti ir tai,

kad kai kurie stilistiškai neutralūs daiktavardžiai pasikartojo net keliose skirtingose konstrukcijose, pavyzdžiui, *tener control* ir *tomar control*; *poner a disposición* ir *estar en disposición*; *poner en entredicho* ir *estar en entredicho*; *tomar en cuenta*, *tener en cuenta* ir *dar cuenta*; *tener contacto* ir *poner en contacto*. Tų pačių stilistiškai neutralių daiktavardžių pasikartojimas leksinėse analitinėse konstrukcijose su skirtingais pagalbiniais veiksmažodžiais laikytinas tiriamojo Generalinio advokato išvadų žanriniu leksiniu požymiu. Ši ypatybė rodo, kad teisės tekstams ispanų kalba būdingas ne individualus kalbos priemonių vartojimas, o kaip tik standartizuota ir visų vienodai interpretuojama neutrali ir abstrakti leksika.

Aptariant administracinę kalbą ir joje vartojamas kalbos raiškos priemones verta prisiminti lietuvių stilistikos tyrėjo Kazimiero Župerkos (2001) teiginį, kad šio stiliaus kalba „pasižymi tradiciškumu, jai būdingi šablonai, standartinės, griežtai nustatytos formos“ (p. 85). Šios ypatybės tinka ir kitų šalių administracinei, taip pat ir ispanų teisės srities kalbai, kuriai būdingas oficialumas, dalykinis tikslumas, kalbos priemonių šabloniškumas ir standartiškumas. „Tikslūs įprastiniai formulavimai neleidžia kitaip suprasti dokumento, jie palengvina tos sferos bendravimą“ (2001, p. 85). Atlikus Generalinio advokato išvadų ispanų kalbos tekstyno lingvistinį tyrimą, galima pastebėti itin dažną šabloninių leksinių analitinių konstrukcijų vartojimą, standartizuotus pagalbinus veiksmažodžius ir stilistiškai neutralius daiktavardžius. Kaip žinoma, žanrinius požymius perteikia leksinės, morfologinės ir sintaksinės ypatybės bei jų vartojimo dažnis, apie kurį nemažai yra rašęs Douglas Biberis (1988). Tekstynų lingvistikos metodais ištyręs anglų kalbos tekstynus, jis nustatė apie šešiasdešimt kalbinių požymių, kuriais galima apibūdinti įvairius registrus ir žanrus. Vienas šių požymių – prielinksninės ir neprielinksninės sintagmos, kurių didelis vartojimo dažnis leidžia jas laikyti žanro požymiu.

Straipsnyje aprašytas tiriamojo tekstyno leksinės analitinės konstrukcijas, kaip žanro požymį, būtų sunku identifikuoti nenaudojant tekstynų analizei skirtos programinės įrangos, kuria gaunami patikimi ir objektyvūs lingvistiniai duomenys. Tai dar kartą įrodo tekstynų lingvistikos svarbą. Tekstynų lingvistikos metodų taikymas leidžia nustatyti naujus tiriamųjų žanrų požymius ir ypatumus.

Išvados

Teoriškai aptarus leksines analitines konstrukcijas ir atlikus šių konstrukcijų vartojimo lingvistinę analizę tiriamajame tekстыne, sudarytame iš EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų ispanų kalba, galima daryti šias išvadas.

Dabartiniuose lingvistikos darbuose leksinės analitinės konstrukcijos traktuojamos kaip kolokacijų rūšis, t. y. stabilūs žodžių junginiai, sudaryti iš gramatinę reikšmę reiškiančio pagalbinio veiksmažodžio ir leksinės reikšmės pagrindinio dėmens – daiktavardžio arba veiksmažodžio ir daiktavardžio prielinksninio junginio, kurio dėmenys įprastai eina kartu, – yra vienijami semantinio ryšio, būdingi analitinėms kalboms ir atspindi kalbos fraziškumo principą.

Leksinių analitinių konstrukcijų tyrimo tikslais parengtas reprezentatyvios apimties apie 1 milijoną žodžių EUR-Lex dokumentų duomenų bazės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato išvadų tekstynas, sudarytas iš originalių ispanų kalbos tekstų, buvo tirtas *Sketch Engine* programa, kuri leido gauti didelį kiekį objektyvių originalo kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo duomenų, svarbių nustatant tiriamosios medžiagos žanrinius ypatumus.

Atlikus ispanų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo tekстыne tyrimą galima teigti, kad gramatinę šių konstrukcijų reikšmę dažniausiai perteikia šie pagalbiniai veiksmažodžiai: *tener*, *poner*, *dar*, *tomar* ir *hacer*. Sudarę junginius su daiktavardžiais, jie žymi konstrukcijos gramatinės nuosakos, laiko, asmens ir skaičiaus reikšmes. Iš tekстыne rastų leksinių analitinių konstrukcijų dažniausiomis laikytinos *tener en cuenta*, *tener lugar*, *dar lugar*, *poner a disposición*, *poner relieve*, *tomar en consideración*, *hacer referencia*, kurių gausa ir pasikartojimas rodo standartizuotą ispanų administracinės kalbos leksiką. Apskritai didelis leksinių analitinių konstrukcijų kiekis ispanų kalboje atskleidžia šių konstrukcijų svarbą dabartinėje ispanų administracinėje kalboje ir tiriamosiose Generalinio advokato išvadose. Gauti tyrimo rezultatai yra svarbūs studijuojant ispanų kaip svetimąją kalbą ir rašant tekstus administracine ispanų kalba.

Atlikus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Generalinio advokato

išvadų 1 379 leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo tyrimą ispanų kalbos tekstyne, būtų tikslinga parengti lyginamąjį ispanų–lietuvių to paties žanro tekstų tekstyną ir ištirti straipsnyje nagrinėtų konstrukcijų vertimą į sintetinę lietuvių kalbą. Tyrimo rezultatai galėtų turėti praktinę naudą ir atskleisti teisės tekstų vertėjams ir vertimo studijų studentams svarbių vertimo duomenų.

Literatūra

- Alonso Ramos, M. (2004). *Las construcciones con verbo de apoyo*. Visor Libros.
- Athayde, M. F. (2001). *Construções com verbo-suporte (functiõesverbgefüge) do português do alemão*. Universidade de Coimbra.
- Baños J. M. (2014). *Construcciones con verbo soporte, extensiones y elecciones preferentes*. BOSELat 1, 5–11.
- Ben Arbia, A. (2015). *Les constructions à verbe support*. Edilivre-Aparis.
<https://www.yumpu.com/fr/document/read/49775315/les-construccions-a-verbe-support>
- Biber, D. (1988). *Variation across Speech and Writing*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511621024>
- Bitinienė, A. (1983). *Mokslinis stilius*. Lietuvos TSR aukštojo ir spec. vid. mokslo m-jos Leidybinė redakcinė taryba.
- Cano, R. (1981). *Estructuras sintácticas en el español actual*. Gredos.
- Castillo Peña, C. (2013). Las construcciones con verbos de apoyo en un corpus comparable de textos jurídicos. *Realizzazioni testuali ibride in contesto europeo*. 93–106.
- Corpas Pastor, G. (2001). Apuntes para el estudio de la colocación. LEA: *Lingüística española actual*, 23, 1, 41–56.
- D’Andrea, L. (2022). Las construcciones con verbo soporte en español y en italiano: asimetrías léxicas y morfosintácticas. *Neophilologica* 34, 1–24. <https://doi.org/10.31261/NEO.2022.34.07>
- Ermanytė, I., Kažukauskaitė, O., Naktinienė, G., Paulauskas, J., Šimėnaitė, Z., Vilutytė, A. (2001). *Frazeologijos žodynas*. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Fromm, E. (1990). *Turėti ar būti?* Mintis.
- Grigaliūnienė, J. (2019). Tekstynai ir vertimai. Tekstynų naudojimas verčiant –

- vis dar akademinė prabanga? *Vertimo studijos*, 12, 22–35.
- Gross, G. (1996). *Les expressions figées en français. Noms composés et autres locutions*. Ophrys.
- Gudavičius, A. (2007). *Gretinamoji semantika*. Šiaulių universiteto leidykla.
- Hausmann, F. J. (1989). Le dictionnaire de collocations // *Wörterbücher Dictionaries Dictionnaires*. Ein internationales Handbuch zur Lexikographie. Berlin, New York.
- Heid, U. (1998). Towards a Corpus-based Dictionary of German Noun-verb Collocations. *EURALEX'98 Proceedings*. University of Liege, 291–300.
- Knabikaitė, V. (2006). *Lingvistinės lietuvių stilistikos raida XX amžiuje*. Mintis.
- Kovalevskaitė, J., Rimkutė, E., Vaičenonienė, J. (2022). *Lietuvių kalbos kolokacijos: vartojimas, mokymas(is) ir vertimas*. Mokojoji priemonė. Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
- Kovalevskaitė, J., Rimkutė E., Vilkaitė-Lozdienė, L. (2020). Light Verb Constructions in Lithuanian: Identification and Classification. *Kalbų studijos*, 36, 5–16.
- Laporte, É., Ranchhod, E., Yannacopoulou, A. (2008). Syntactic variation of support verb constructions. *Linguisticae Investigationes*, 31(2), 173–185.
- Leonavičienė, A. (2009). Stiliaus vaidmuo vartojant ir verčiant prancūzų kalbos leksines analitines konstrukcijas. *Žmogus ir žodis: mokslo darbai*. Svetimosios kalbos, 11(3), 23–30.
- Leonavičienė, A. (2010). Prancūzų kalbos leksinių analitinių konstrukcijų vertimas. *Vertimo atodangos: teorija ir praktika*. Technologija, 135–149.
- Leonavičienė, A., Liepuoniūtė, D. (2013). Europos Sąjungos teisingumo teismo generalinio advokato išvadų leksinių analitinių konstrukcijų vertimas iš prancūzų kalbos į lietuvių kalbą. *Kalbos kultūra*, 86, 95–109.
- Leonavičiūtė, G. (2023). *Leksinių analitinių konstrukcijų vertimas iš ispanų kalbos į lietuvių ir anglų kalbas*. Magistro darbas. Vilniaus universitetas.
- Loock, R. (2016). *La traductologie de corpus*. Presses Universitaires du Septentrion.
- Lozano Zahonero, M. (2011). *Gramática de perfeccionamiento de la lengua española*. Hoepli.

- Marcinkevičienė, R. (2010). *Lietuvių kalbos kolokacijos*. Monografija. Vytauto Didžiojo universitetas.
- Mel'čuk, I. (1990). Lexèmes et quelques concepts apparentés : essai d'analyse et de définition. *Computational lexicology and lexicography: special issue dedicated to Bernard Quemada*. Pisa: Giardini, vol. II, 111–137.
- Mel'čuk, I. (1998). Collocations and Lexical Functions. In A. P. Cowie (ed.), *Phraseology: Theory, Analysis and Applications*, 23–53. University Press.
- Mihajlovska, K. (2017). *Enseñanza/Aprendizaje de algunas construcciones basadas en los verbos soporte hacer, dar y tener en E/LE*. Tesis doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Montolío Durán, E. (2011). *Estudio de Campo: lenguaje escrito. Comisión para la modernización del lenguaje jurídico*, Madrid: Ministerio de Justicia.
- Nurminen, R. (2021). *Construzioni a verbo support: Competenze e usi tra gli student di italiano in Finlandia*. Doktoro disertacija. Helsinki: Universita di Helsinki. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/328585/Nurminen_Roosa_maisterintutkielma_2021.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Plaušinaitytė, L., Volungevičienė, S. (2016). Žodžių junginiai dvikalbėje leksikografijoje: vokiečių–lietuvių kalbų žodyno analizė. *Lietuvių kalba*, 10, 1–22. <http://www.lietuviukalba.lt>
- Riegel, M., Pellat, J. C., Rioul, R. (2006). *Grammaire méthodique du français*. Presses Universitaires de France.
- Seco Reymundo, M. (1978). *Problemas formales de la definición lexicográfica*. Universidad de Oviedo.
- Sinclair, J. M. (1991). *Corpus, concordance, collocation*. Oxford University Press.
- Tsutahara, R. (2019). Medir la dificultad léxica de verbos transitivos Los casos de poner, tomar, llevar, dar y sacar. *HISPÁNICA*, 63, 45–70. https://www.jstage.jst.go.jp/article/hispanica/2019/63/2019_45/_pdf/-char/ja
- Ulozienė, P. (2020). *Leksinių analitinių konstrukcijų vartojimas A. Baricco ir U. Eco kūrinuose ir jų vertimas į lietuvių kalbą*. Magistro darbas. Vytauto Didžiojo universitetas.

- Ulozienė, P., Leonavičienė, A. (2020). Lyginamoji italų ir prancūzų meninių tekstų leksinių analitinių konstrukcijų vartojimo ir vertimo į lietuvių kalbą analizė. *Darnioji daugiakalbystė / Sustainable Multilingualism*, 16, 175–204.
- Volungevičienė, S. (2008). Metaphorische Kollokation: Zwischen Metapher und Phraseologismus. *Kalbotyra*, 59(3), 290–297.
- Volungevičienė, S. (2013). *Kolokacijų vertimo problemos: gretinamoji vokiečių-lietuvių kalbų studija*. Daktaro disertacija. Vilniaus universitetas.
- Wen, Hui. (2019). Introducción al concepto de colocación en la enseñanza del español como lengua extranjera en China. Un acercamiento a Español moderno. *MarcoELE* 28, <https://www.redalyc.org/journal/921/92157659002/html/>
- Župerka, K. (2001). *Stilistika*. Šiaulių universiteto leidykla.

Gabija Serapiniene

Vilnius University, Lithuania
gabija.serapiniene@flf.vu.lt

**THE USE OF SPANISH LIGHT VERB CONSTRUCTIONS IN
THE ADVOCATE GENERAL'S OPINIONS OF THE COURT OF
JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION**

Annotation. Over the past few decades, increasing attention has been devoted towards the study of formulaic language, both in Lithuania and abroad. It is assumed that stable word combinations, rather than single words, are preferred in speaking and translating processes, which makes this study increasingly relevant. The idea of formulaic language is well reflected by light verb constructions as one of the collocation types, therefore this article aims to describe the use of these constructions in the analytic Spanish language. The article provides a theoretical overview of light verb constructions, their identification using the *Sketch Engine* computer program, and their usage in a representative-size corpus, compiled from the EUR-Lex database of documents from the original Spanish texts of the Advocate General's Opinions of the Court of Justice of the European Union. The analysis of the use of Spanish light verb constructions in the analyzed text provided large objective data on their use, revealing the light verb constructions and their patterns typical to administrative Spanish. It has been found that the grammatical meaning of these light verb constructions is mostly represented by the following support verbs: *tener*, *poner*, *dar*, *tomar* and *hacer*. In combinations with nouns, these support verbs mark grammatical aspects such as mood, tense, person, and number. The frequent repetition of light verb constructions in the corpus indicates a standardized lexicon within the Spanish administrative language. In general, the high number of light verb constructions in the corpus reveals their importance in analytic Spanish, especially in the administrative legal language of the Advocate General's opinions.

Keywords: light verb constructions; corpus; Spanish; „Sketch Engine“.